

30 ГОДИНИ КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ“ ВЪВ ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

Географията е древна и вълнуваща наука с интересна история, динамично развитие и множество предизвикателства, пред които е изправена. Точно преди 30 години едно събитие дава нов тласък в преподаването на университетската география у нас.

През есента на 1984 г. е основана катедра „География“ във Великотърновския университет. Основен инициатор и пръв неин ръководител е проф. дгн Марин Деведжиев. С много плам и ентузиазъм, с пионерен дух и вътрешно чувство за мисия първооснователите работят за изграждането на катедрата, за нейното утвърждаване, за издигане на нейния авторитет не само у нас, но и в чужбина.

Основна учебно-образователна функция на новосъздадената катедра е да осигурява преподавателската дейност в специалност „История и география“, за която първият учебен план е разработен от

проф. П. Петров, доц. Б. Векилска и проф. П. Тодоров. В процеса на своето развитие катедрата успява да преодолее трудния преход в нашата страна и да утвърди своето място в структурата на висшето образование в синхрон с европейските стандарти и новите изисквания.

Редица промени настъпват с въвеждането на трите научно-образователни степени. Разработват се нови учебни планове и програми, въвеждат се нови дисциплини, променят се наименованията на други. Едновременно с адаптирането към новите условия катедрата успява да се разрасне. Понастоящем тя обезпечава учебния процес в четири бакалавърски програми – География, История и география, Български език и география и Културен туризъм. Така ВТУ се ситуира като единственото извънстолично висше учебно заведение, в което се изучава специалност География. Преподаватели от катедрата провеждат лекционни курсове и в други специалности на Великотърновския университет като Етнология, История, Туризъм и др.

В рамките на катедрата са утвърдени и редица магистърски програми, като Регионално развитие, Културен туризъм, География и икономика, „Географско образование, Интеркултурно и гражданско образование и др.

Катедрата е акредитирана и за обучение в докторска степен в различни професионални направления. По двустранни договори или по програма Еразъм към кате-

драта са обучавани студенти от Испания, Белгия, Полша, Литва и Казахстан.

Научно-преподавателското ниво в катедрата е високо. Представители на колегиума са специализирали в Русия, Украйна, Португалия, Испания, Австрия, Полша, Румъния.

Научните търсения на преподавателите от катедра „География“ са разнообразни и многопластови и обхващат почти целия спектър на географската наука.

В отделни периоди от 30-годишната история на катедрата щатни преподаватели са били авторитетни учени като проф. Д. Дончев, проф. В. Великов, доц. В. Дойков, доц. Тр. Къндев, доц. И. Пенков, проф. П. Славейков, проф. А. Велчев, проф. Н. Димов, проф. М. Генов, проф. П. Лазаров, проф. Д. Кънчев, проф. Ст. Карастоянов, ст. ас. А. Звездаров, гл. ас. В. Благоева, гл. ас. К. Джанабетска. В катедрата са работили и утвърдени имена в българската географска наука като проф. И. Вапцаров, проф. Б. Маврудчиев, проф. Д. Канев, проф. Т. Кръстев, доц. Хр. Ганев, проф. Хр. Арнаудов, доц. Б. Векилска, проф. Д. Топлийски, доц. Ст. Велев, доц. М. Йорданова, проф. З. Матеева, доц. Б. Векилска, доц. М. Калинова, доц. М. Контева, проф. А. Попов, доц. Л. Лаков, проф. И. Чолеев, доц. Б. Давидков, проф. Ч. Младенов, доц. Ст. Стойков, доц. А. Динев, доц. Здр. Демерджиев. Те успяват да предадат опит на по-младите колеги и да издигнат авторитета на катедрата като научно звено.

Резултатите от научните търсения на катедрата са представени на десетки международни форуми, свързани с географската проблематика, регионалистиката, геополитиката, опазването на околната среда, развитието на туризма и пр. Географите от Великотърновския университет са участвали в научни форуми в Страсбург, Порто, Гимараш, Братислава, Прага, Будапеща, Талин, Вилнюс, Твер, Смоленск, Одеса, Харков, Загреб, Букурещ, Брашов, Крайова, Сеул и мн. др. Активни участници са и в редица национални и регионални научни конференции и симпозиуми в София, Варна, Бургас, Шумен, Свищов,

Стара Загора, Смолян, Несебър и др. Изнасяли са лекции в редица европейски университети като Краков, Янина, Прага, Таракия, Букурещ, Загреб, Крайова, Куимбра, Порто, Сантяго де Компостела, Миню, Одеса и др.

За 30-годишния период от създаването на катедрата са изготвени над 800 научни труда. От тях само монографиите, книгите, учебниците и учебните помагала са над 90. Много от академичните учебници са приети с голям интерес и се ползват от студентите от цялата страна.

Членовете на катедрата са инициатори на редица научни екскурзии и походи, като тези в Крайдунавска Добруджа и Лудогорието, Земенска планина, района на София, Русе и др. Вълнуващи и много полезни за опознаването на географията на различни региони са теренните практики в Централните и Източните Родопи, Североизточна и Северозападна България, Западна Украйна, Кавказ.

Развитието на катедрата е обвързано с най-новите научни търсения и приоритети в географската наука. Във връзка с това са оборудвани Методически център и Лаборатория по Географски информационни системи, а заедно с колеги-археолози е създаден Център по геоархеология и прогнозно археологическо моделиране към Великотърновския университет.

Към отбелязването на подобен юбилей би могло да се подходи традиционно. Не и в този случай. Опит да се съчетаят в широкия тематичен профил на форума, така че да представят пълноценно многоаспектните дейности на членовете на катедра География, са реализираните инициативи с различни съдържателно-смысловни акценти. Общото между тях е визията за съвременната география, изразена чрез научната активност в основната проява – Международна конференция с представители от различни университети и институции на България, Португалия, Русия, Македония, Чехия. 81 участника, 58 доклада, обособени в 4 тематични направления – природна география, икономическа и социална география, географско образование и културен

туризъм – са формалните измерения на форума. Задълбочеността на академичната полемика, усещането за споделеност и съизмеримост не подлежат на количествена мяра.

Съпътстващите дейности, в които студенти, докторанти, ученици и приятели на географията, представят собствения си ракурс към конкретиката на проблеми с географска интерпретация, се оценяват като ценен ориентир за бъдещето. Бъдеще, което е имплицитно проследимо в „Алманах 30 години катедра „География“ във Великотърновския университет“. В 520-те страници на електронната книга са обособени девет тематични раздела, всеки от които има собствено значение в хронологично-хорологичната фабула за развитието на катедрата.

Фотографските изложби на тема „Бръшлян – дихание от Странджа планина“, „Поморие – бялото злато“ и „Хималаи. Мустанг – последното тибетско кралство“ представят чрез въздействието на визуалните послания уникалността в съчетанието на човек и природата.

Постерната сесия „Географски измерения“ включва 28 продукта, обвързани с тематиката на географското краезнание, регионалната география и глобалните проблеми на съвременността.

Инициативите се допълват от експозиция на Националния музей на образованието (Габрово), нестандартния „поглед“ към географията на представители на ПГТ „Д-р В. Берон“ (В. Търново) и мултимедийна презентация „Различните лица на географията“.

За 30 години съществуване катедра География изгради солиден авторитет не само в структурата на Великотърновския университет, но и на национално и международно ниво. Тя е пример за многопосочно научно звено, стъпващо, от една страна, върху добрите традиции в българското образование и класическите научни изследвания, а от друга, търсеща нови направления и подходи, за да отговори на актуалните проблеми на нашето време.

Честит юбилей, колеги!

Галин Петров, Петя Събева